

Vergaderjaar 2022–2023

29 362

Modernisering van de overheid

J

VERSLAG VAN EEN NADER SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 27 september 2022

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis van de Koning¹ heeft tijdens haar commissievergadering van 20 april 2022 kennisgenomen van de brief² van 22 maart 2022 van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mede namens de Staatssecretaris van J&V, en haar leden gelegenheid gegeven tot het stellen van nadere vragen over het Interbestuurlijk programma (IBP). De leden van de fractie van de **PVV** hebben van de geboden mogelijkheid gebruikgemaakt. Het lid van de fractie van **FVD** sluit zich aan bij de gestelde vragen.

Naar aanleiding hiervan is op 10 mei 2022 een brief gestuurd aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De Minister heeft op 26 september 2022 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde nader schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis van de Koning, Bergman

¹ Samenstelling:

Kox (SP), Ganzevoort (GL), De Boer (GL), Van Hattem (PVV), Pijlman (D66), Rombouts (CDA), Schalk (SGP), Koole (PvdA), Klip-Martin (VVD), Baay-Timmerman (50PLUS), Bezaan (VVD), Van den Berg (VVD), Crone (PvdA), Dittrich (D66) (*voorzitter*), Doornhof (CDA), Frentrop (Fractie-Frentrop), Meijer (VVD), Nicolai (PvdD) (*ondervoorzitter*), Rietkerk (CDA), Rosenmöller (GL), De Vries (Fractie-Otten), Keunen (VVD), Van der Linden (Fractie-Nanninga), Van Pareren (Fractie-Nanninga), Raven (OSF), Talsma (CU) en Dessing (FVD).

² *Kamerstukken I 2021/22, 29 362, I.*

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE ZAKEN EN DE HOGE COLLEGES VAN STAAT / ALGEMENE ZAKEN EN HUIS DER KONING

Aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Den Haag, 10 mei 2022

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis van de Koning heeft tijdens haar commissievergadering van 20 april 2022 kennisgenomen van uw brief³ van 22 maart 2022, mede namens de Staatssecretaris van J&V, en haar leden gelegenheid gegeven tot het stellen van nadere vragen over het Interbestuurlijk programma (IBP). De leden van de fractie van de **PVV** hebben van de geboden mogelijkheid gebruikgemaakt. Het lid van de fractie van **FVD** sluit zich aan bij de gestelde vragen.

In uw brief van 22 maart 2022 staat het volgende: «Hoogleraar managementwetenschappen en voormalig curator van Amsterdam Smart City, Herman van de Bosch, uitte afgelopen jaar scherpe kritiek op deze Smart City aanpak.

In een pas verschenen artikel trekt de Van de Bosch deze kritiek helemaal in en roemt hij de City Deal «Een slimme stad, zo doe je dat».

<https://hmjvandenbosch.com/2022/02/21/agenda-stad-vormgeven-aansamenwerking-tussen-gemeenten/>.⁴

In het betreffende artikel is nergens expliciet te lezen dat Van de Bosch de kritiek helemaal intrekt en naar het eerdere artikel wordt niet verwezen. Het door u aangehaalde artikel is eerder een algemene beschrijving van de ontwikkelingen rond de Smart City aanpak. Kunt u daarom duidelijk aangeven waarop u baseert dat Van de Bosch zijn kritiek helemaal intrekt?

Voorts staat in de voornoemde brief: «Apeldoorn werkt niet aan een app voor 1,5-samenleving (...).»⁵ Kunt u duiden of binnen de Smart City aanpak helemaal niet aan een app voor de anderhalve meter samenleving wordt gewerkt? Kunt u aangeven wat dan de betekenis is van dit project onder vigeur van de Smart City aanpak: <https://dutchmobilityinnovations.com/spaces/1251/toolbox-slimme-stad/articles/smart-living/38298/anderhalve-meter-social-distance-monitoring/>?

Verder geeft u aan in uw brief: «In de City Deal wordt niet gewerkt met data of systemen. De City Deal wil processen zo (her)inrichten dat in de toekomst de democratie juist wordt geborgd en dat voorkomen wordt dat dit kan gebeuren.»⁶ Kunt u dan aangeven waarom er bij Smart City projecten waar u zelf naar verwijst wel degelijk met data-gedreven systemen wordt gewerkt, zoals «Data-gedreven voorspellingen over de beweging van groepen mensen» bij <https://www.digitaleoverheid.nl/innovatieproject/crowd-safety-manager/>. Kunt u tevens aangeven wie eigenaar is van zulke data bij Smart City projecten?

In uw brief stelt u het volgende: «Bovenstaand is vermeld dat de gemeente Apeldoorn een van de Pioneer Cities is. Vanuit de City Deal «Een slimme stad, zo doe je dat» is geen verdere betrokkenheid bij het World Economic Forum.»⁷ Tegelijkertijd stelt u: «Apeldoorn heeft daarop

³ Kamerstukken I 2021/22, 29 362, I.

⁴ Kamerstukken I 2021/22, 29 362, I, p. 7.

⁵ Kamerstukken I 2021/22, 29 362, I, p. 9.

⁶ Kamerstukken I 2021/22, 29 362, I, p. 10.

⁷ Kamerstukken I 2021/22, 29 362, I, p. 9.

de Letter of Intent ondertekend in september 2020 Deze samenwerking loopt tot oktober 2022. Op de website van de Alliance, <https://globalsmartcitiesalliance.org>, staat meer informatie.»⁸Op deze website van die Alliance is te lezen: «What is the World Economic Forum's role in the Alliance? The World Economic Forum serves as the secretariat for the Alliance, and as such, manages all day-to-day activities.»⁹ Kunt u nader duiden wat deze secretariaats- en managementrol van het World Economic Forum betekent voor de betrokkenheid bij het project in Apeldoorn?

De commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis van de Koning ziet met belangstelling uit naar uw reactie en ontvangt deze graag binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

De voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat / Algemene Zaken en Huis der Koning,
B.O. Dittrich

---

⁸ *Kamerstukken I 2021/22, 29 362, I, p. 8.*

⁹ https://globalsmartcitiesalliance.org/?page_id=107 .

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN
KONINKRIJKSRELATIES**

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 september 2022

Hierbij zend ik u de antwoorden op de nadere vragen van de fractie van de PVV, ondersteund door het lid van de FvD fractie, gesteld over het Interbestuurlijk Programma/Smart Cities tijdens de commissievergadering van 20 april 2022.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
H.G.J. Bruins Slot

Nadere vragen EK over het Interbestuurlijk programma/Smart Cities (PVV en lid fractie FvD)

In uw brief van 22 maart 2022 staat het volgende: «Hoogleraar managementwetenschappen en voormalig curator van Amsterdam Smart City, Herman van de Bosch, uitte afgelopen jaar scherpe kritiek op deze Smart City aanpak. In een pas verschenen artikel trekt de Van de Bosch deze kritiek helemaal in en roemt hij de City Deal «Een slimme stad, zo doe je dat». <https://hmjvandenbosch.com/2022/02/21/agenda-stad-vormgeven-aan-samenwerking-tussen-gemeenten/>». In het betreffende artikel is nergens expliciet te lezen dat Van de Bosch de kritiek helemaal intrekt en naar het eerdere artikel wordt niet verwezen. Het door u aangehaalde artikel is eerder een algemene beschrijving van de ontwikkelingen rond de Smart City aanpak. Kunt u daarom duidelijk aangeven waarop u baseert dat Van de Bosch zijn kritiek helemaal intrekt?

In het artikel van Van den Bosch op zijn eigen site «De kracht van Agenda stad» (februari 2022) wordt inderdaad niet verwezen naar het Volkskrant artikel en er staat evenmin in vermeld dat hij zijn kritiek intrekt. Echter onderstaande drie voorwaarden en vijf kenmerken vormden de basis van de conclusie dat de auteur zijn kritiek intrekt.

In het Volkskrantartikel noemt de auteur drie voorwaarden voor het op zinvolle wijze gebruiken van technologie bij de aanpak van maatschappelijke problemen:

- «Grondige kennis van het probleem en pas dan naar oplossingen gaan zoeken, waaronder de inzet van technologie.
- Afstemming van technologische oplossingen op andere, bij voorkeur innovatieve, manieren om een probleem aan te pakken zoals regelgeving, beïnvloeding en stedelijk ontwerp.
- Interdisciplinaire samenwerking om het probleem vanuit verschillende invalshoeken te definiëren.»

Waar in het Volkskrantartikel sprake is dat «Mijns inziens wedden de ondertekenaars van de City Deal Slimme Stad op het verkeerde paard door onvoldoende stil te staan bij deze voorwaarden», is de toon in het artikel dat hij maanden later op de eigen website publiceert een stuk milder. Hij verwijst daarin expliciet naar de aanpak van de City Deal «Een slimme stad, zo doe je dat», zoals die wordt verwoord in het jaarverslag:

- «Formuleren van een ambitie over de aanpak van een vraagstuk;
- Stimuleren van schaalvoordelen door samenwerking tussen en/of binnen stedelijke regio's;
- Realiseren van samenwerking tussen publieke en private partijen, waaronder de rijksoverheid;
- Innoveren door het realiseren van nieuwe vormen van probleemaanpak;
- Opschalen, ook over de landsgrenzen.»

Uit een snelle vergelijking zou men kunnen concluderen dat deze vijf kenmerken en de drie in het Volkskrant artikel genoemde voorwaarden deels vergelijkbaar zijn en dat heeft de conclusie gevoerd dat de auteur zijn kritiek intrekt.¹⁰

¹⁰ Bronnen: Volkskrant artikel: https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/kies-bij-smart-cities-eerst-voor-humaan-en-pas-dan-voor-technologie~bc63ac0a/?utm_source=link&utm_medium=app&utm_campaign=shared%20content&utm_content=free
Artikel website Van den Bosch: <https://hmjvandenbosch.com/2022/02/21/agenda-stad-vormgeven-aan-samenwerking-tussen-gemeenten/>.

In uw brief stelt u het volgende: «Bovenstaand is vermeld dat de gemeente Apeldoorn een van de Pioneer Cities is. Vanuit de City Deal «Een slimme stad, zo doe je dat» is geen verdere betrokkenheid bij het World Economic Forum.» Tegelijkertijd stelt u: «Apeldoorn heeft daarop de Letter of Intent ondertekend in september 2020. Deze samenwerking loopt tot oktober 2022. Op de website van de Alliance, <https://globalsmartcitiesalliance.org>, staat meer informatie.» Op deze website van die Alliance is te lezen: «What is the World Economic Forum's role in the Alliance? The World Economic Forum serves as the secretariat for the Alliance, and as such, manages all day-to-day activities. Kunt u nader duiden wat deze secretariats- en managementsrol van het World Economic Forum betekent voor de betrokkenheid bij het project in Apeldoorn?»

Het secretariaat waaraan wordt gerefereerd informeert Apeldoorn en de andere deelnemende steden over relevante ontwikkelingen binnen de Alliance. Apeldoorn, heeft geen uitnodigingen ontvangen voor activiteiten van de World Economic Forum. De deelname van Apeldoorn aan de Smart City Alliance staat los van de City Deal «Een slimme stad zo doe je dat». Vanuit de City Deal zelf is geen verdere betrokkenheid bij het World Economic Forum.

Voorts staat in de voorgenoemde brief: «Apeldoorn werkt niet aan een app voor 1,5-samenleving.» Kunt u duiden of binnen de Smart City aanpak helemaal niet aan een app voor de anderhalve meter samenleving wordt gewerkt? Kunt u aangeven wat dan de betekenis is van dit project onder vigeur van de Smart City aanpak: <https://dutchmobilityinnovations.com/spaces/1251/toolbox-slimme-stad/articles/smart-living/38298/anderhalve-meter-social-distance-monitoring>?

In Apeldoorn is in het Smart City programma niet gewerkt aan een app voor de anderhalve meter samenleving. Ook binnen de City Deal «Een slimme stad zo doe je dat» is niet gewerkt aan een anderhalve meter samenleving app. De door u genoemde tool betreft geen door de City Deal «Een slimme stad zo doe je dat» ontwikkelde tool, maar een verwijzing naar een website van derden.

Verder geeft u aan in uw brief: «In de City Deal wordt niet gewerkt met data of systemen. De City Deal wil processen zo (her)inrichten dat in de toekomst de democratie juist wordt geborgd en dat voorkomen wordt dat dit kan gebeuren.» Kunt u dan aangeven waarom er bij Smart City projecten waar u zelf naar verwijst wel degelijk met data-gedreven systemen wordt gewerkt, zoals «Datagedreven voorspellingen over de beweging van groepen mensen» bij <https://www.digitaleoverheid.nl/innovatieproject/crowd-safety-manager/>. Kunt u tevens aangeven wie eigenaar is van zulke data bij Smart City projecten?

De City Deal is een samenwerkingsverband waarin overheden leren van de kennis die wordt opgebouwd binnen innovatieve projecten die in het land worden uitgevoerd. De Crowd Safety Manager is een voorbeeld van zo'n project. Het is een proef met een dashboard dat op basis van anonieme databronnen op een kaart weergeeft waar het druk is of druk kan worden. Het dashboard wordt deze zomer door de gemeente Den Haag en de politie uitgetest in Scheveningen. Het eigenaarschap van de data, ligt bij de gemeente, de politie en een aantal opendata-bronnen (bronnen die voor iedereen vrij toegankelijk zijn, bijvoorbeeld via data

overheid.nl). De data worden niet binnen de City Deal gedeeld, het gaat om de werkwijze waarmee het dashboard wordt gebruikt om goed met drukte om te gaan.